

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Bryssel den 5.4.2011
KOM(2011) 173 slutlig

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN OCH
REGIONKOMMITTÉN**

En EU-ram för nationella strategier för integrering av romer fram till 2020

1. FÖRBÄTTRA ROMERNAS SITUATION: EN SOCIAL OCH EKONOMISK NÖDVÄNDIGHET FÖR EU OCH DESS MEDLEMSSTATER

En stor del av Europas romer, vilkas antal uppskattas till 10–12 miljoner¹, drabbas av fördomar, intolerans, diskriminering och social exkludering i det dagliga livet. De är marginaliserade och lever under synnerligen dåliga socioekonomiska förhållanden. Detta kan inte accepteras i EU i början av det tjugoförsta århundradet.

EU:s Europa 2020-strategi för en ny väg mot tillväxt – smart och hållbar tillväxt för alla – lämnar inget utrymme för en långvarig ekonomisk och social marginalisering av denna Europas största minoritet. Det krävs resoluta åtgärder, i en aktiv dialog med romerna, på både nationell nivå och EU-nivå. Det främsta ansvaret för dessa åtgärder ligger hos de offentliga myndigheterna. Arbetet innebär dock en utmaning med tanke på att den sociala och ekonomiska integreringen av romerna är en ömsesidig process som förutsätter en attitydförändring både hos majoritetsbefolkningarna och medlemmarna av de romska befolkningsgrupperna².

Medlemsländerna måste först och främst se till att romerna inte utsätts för diskriminering utan behandlas som alla andra EU-medborgare, med lika tillgång till alla grundläggande rättigheter enligt vad som fastställs i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. Dessutom behövs åtgärder för att bryta den onda cirkel av fattigdom som överförs från generation till generation. I många medlemsstater utgör romerna en betydande och ökande andel av befolkningen i skolåldern och därmed också den framtida arbetskraften. Den romska befolkningen är ung: 35,7 % är under 15 år, jämfört med 15,7 % av EU:s befolkning överlag. Genomsnittsåldern bland romerna är 25, jämfört med 40 för hela EU³. Den överväldigande majoriteten av romerna i arbetsför ålder saknar den utbildning som behövs för att skaffa sig ett bra arbete. Satsningar på utbildning av romska barn är därför av avgörande betydelse för att de senare ska kunna ta sig in på arbetsmarknaden. I medlemsstater med ett betydande romskt befolkningsinslag har detta redan fått ekonomiska konsekvenser. I Bulgarien är ca 23 % av de som kommer in på arbetsmarknaden romer, och i Rumänien är motsvarande siffra ca 21 %⁴.

Ett betydande antal av romerna i EU är lagligen här bosatta tredjelandsmedborgare. De delar samma svåra levnadsvillkor som många av de romer som är EU-medborgare och de står inför samma utmaningar som invandrare från länder utanför EU. Dessa utmaningar behandlas inom ramen för EU:s politik för att främja integrering av tredjelandsmedborgare, och man tar därvid hänsyn till särskilt sårbara gruppers behov⁵.

¹ Termen romer används, liksom i andra politiska dokument från Europaparlamentet och Europeiska rådet, som ett paraplybegrepp som inbegriper folkgrupper med mer eller mindre liknande kulturella kännetecken, såsom sinterna, resandefolk, Travellers, kalé, gens du voyage, oavsett om de är bofasta eller inte. Ca 80 % av romerna uppskattas vara bofasta (SEK(2010) 400).

² KOM(2010) 133, s. 5.

³ Fundación Secretariado Gitano, *Health and the Roma community, analysis of the situation in Europe*, 2009. Studien tar upp Bulgarien, Tjeckien, Grekland, Portugal, Rumänien, Slovakien och Spanien.

⁴ Världsbanken: *Roma Inclusion: An Economic Opportunity for Bulgaria, the Czech Republic, Romania and Serbia*, september 2010.

⁵ Avsikten är att meddelande om en europeisk dagordning för integration av tredjelandsmedborgare ska läggas fram under 2011.

Integreringen av romer kommer inte bara att medföra sociala fördelar, utan också ekonomiska fördelar för romerna och de omgivande samhällena. T.ex. enligt forskning som nyligen genomförts av Världsbanken⁶ skulle en fullständig integrering av romerna på arbetsmarknaden för vissa länder kunna medföra ekonomiska fördelar till ett uppskattat värde av 0,5 miljarder euro årligen. Ett ökat deltagande på arbetsmarknaden skulle förbättra den ekonomiska produktiviteten, minska de statliga utgifterna för socialbidrag och öka intäkterna från inkomstskatter. Enligt samma undersökning skulle fördelarna av att integrera romerna på arbetsmarknaden vara värda ca 175 miljoner euro per land och år. Alla dessa betydande ekonomiska och finansiella effekter av en integrering av romerna skulle i sin tur kunna leda till ett klimat med större öppenhet gentemot romerna hos allmänheten och på så sätt bidra till en friktionsfri integrering i de samhällen som romerna utgör en del av.

En ekonomisk integrering av romerna främjar också social sammanhållning och ökar respekten för grundläggande rättigheter, inbegripet rättigheterna för personer som tillhör minoriteter, och bidrar till att undanröja diskriminering på grund av ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung eller tillhörighet till en nationell minoritet⁷.

EU har lagt fram flera förslag för hur medlemsstaterna bör främja en social och ekonomisk integrering av romer, senast i sitt meddelande från april 2010⁸. Medlemsländerna är redan genom direktiv 2000/43/EG skyldiga att på samma sätt som för andra EU-medborgare ge romerna tillgång till utbildning, sysselsättning, yrkesutbildning, hälso- och sjukvård, socialt skydd och bostäder på ett icke-diskriminerande sätt. Den noggranna övervakningen av genomförandet av detta direktiv kan vara ett användbart instrument för att mäta integreringen av romerna⁹.

Under de senaste åren har vissa framsteg gjorts både i medlemsstaterna och på EU-nivå¹⁰, men för de flesta romer har förändringarna i vardagen varit små. Enligt kommissionens arbetsgrupp för frågor som rör romer¹¹ har det ännu inte vidtagits kraftfulla och proportionerliga åtgärder för att lösa de sociala och ekonomiska problem som drabbar en stor del av den romska befolkningen i EU.

För att lösa detta problem, och eftersom enbart icke-diskriminering inte räcker till för att bekämpa den sociala exkluderingen av romer, ber kommissionen EU-institutionerna godkänna denna EU-ram för nationella strategier för integrering av romer. Den utgör ett komplement och en förstärkning av EU:s lagstiftning och politik på jämlikhetsområdet genom att ta sig an romernas särskilda behov när det gäller lika tillgång till sysselsättning, utbildning, bostäder och hälso- och sjukvård, på nationell, regional och lokal nivå, men också genom dialog med och deltagande av romerna.

⁶ Världsbanken: *Roma Inclusion: An Economic Opportunity for Bulgaria, the Czech Republic, Romania and Serbia*, september 2010.

⁷ Artikel 2 i fördraget om Europeiska unionen och artikel 21 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

⁸ KOM(2010) 133, *Integreringen av romerna i samhället och näringslivet*.

⁹ Rådets direktiv 2000/43/EG av 29 juni 2000 om genomförandet av principen om likabehandling av personer oavsett deras ras eller etniska ursprung (EUT L 180, 19.7.2009).

¹⁰ KOM(2010) 133, avsnitt 2.

¹¹ Kommissionens arbetsgrupp för frågor som rör romer inrättades den 7 september för att förenhetliga, bedöma och fastställa riktmärken för hur EU-medel används i alla medlemsstater för att stödja integrationen av romer samt kartlägga brister i användningen av medlen.

Syftet med EU-ramen är att åstadkomma en påtaglig förändring i den romska befolkningens liv. Den utgör EU:s reaktion på den nuvarande situationen men ersätter inte medlemsstaternas primära ansvar i detta avseende. Genom EU-ramen uppmanar EU-kommissionen medlemsstaterna att på grundval av den romska befolkningens storlek i landet i fråga¹² och landets utgångsläge anpassa eller vidareutveckla en övergripande ansats för integrering av romer och att ansluta sig till följande mål.

2. BEHOV AV EN MÅLINRIKTAD ANSATS: EN EU-RAM FÖR NATIONELLA STRATEGIER FÖR INTEGRERING AV ROMER

För att kunna åstadkomma betydande framsteg i integreringen av romer är det nu av största vikt att trappa upp insatserna och se till att integrationspolitiken på nationell, regional och lokal nivå **klart och tydligt fokuseras på romerna**, och tillgodose romernas behov med hjälp av **tydligt formulerade åtgärder** för att förebygga och uppväga de problem som de utsätts för. En målinriktad ansats, inom ramen för den vidare strategin för bekämpning av fattigdom och exkludering – som inte utesluter stöd andra sårbara och eftersatta grupper – ligger i linje med principen om icke-diskriminering på både EU-nivå och nationell nivå. Principen om likabehandling hindrar inte medlemsstaterna från att behålla eller besluta om särskilda åtgärder för att förhindra att personer av en viss ras eller ett visst etniskt ursprung missgynnas eller att kompensera för att de blir missgynnade¹³. Vissa medlemsstater har redan med framgång tillämpat positiv särbehandling av romer, efter att ha konstaterat att konventionella åtgärder för en social integrering inte räckt till för att tillgodose romernas särskilda behov¹⁴.

För att se till att en verkningsfull politik tillämpas i medlemsstaterna föreslår kommissionen att länderna tar fram **nationella strategier för integrering av romer**, eller om sådana redan finns, att de anpassas så att de överensstämmer med **EU:s mål för integrering av romer**, med målinriktade insatser och tillräcklig finansiering (från nationella källor, EU-källor eller andra källor) för att de ska kunna omsättas i praktiken. Kommissionen föreslår lösningar för hur man ska undanröja de nuvarande hindren för ett mer verkningsfullt utnyttjande av EU-medlen och lägger grunden för en **effektiv övervakningsmekanism** för att se till att ramen leder till konkreta resultat som gagnar romerna.

3. EU:S AMBITION: ATT FASTSTÄLLA MÅL FÖR INTEGRERINGEN AV ROMER

Europeiska kommissionens årliga tillväxtöversikt¹⁵ visade att mycket återstår att göra för medlemsstaterna och EU för att genomföra Europa 2020-strategin och uppnå dess viktigaste mål, som stöds av flaggskeppsinitiativ¹⁶. För flera nya medlemsstater kommer åtgärder för att lösa romernas problem i fråga om sysselsättning, fattigdom och utbildning att bidra till

¹² Se Europarådets uppskattningar på http://www.coe.int/t/dg3/romatravellers/default_EN.asp, vilka ingår i bilagan till detta meddelande.

¹³ Rådets direktiv 2000/43/EG (EGT L 180, 19.7.2000).

¹⁴ Förenade kungarikets lokala Traveller Education Support Services (TESS) är en skraddarsydd tjänst som ska se till att barn som tillhör traveller-grupper och romska barn får lika möjligheter till utbildning och utbildningsresultat. Ett annat exempel är Jobs for Roma-projektet i Bulgarien, genom vilket arbetslösa romer och företagare får stöd. Andra exempel ges i kommissionens rapport *Improving the tools for the social inclusion and non-discrimination of Roma in the EU* från 2010. Se även Europeiska kommissionens undersökning *International perspectives on positive action measures* från 2009.

¹⁵ KOM(2011), *Årlig tillväxtöversikt: vidareutveckling av EU:s samlade insatser mot krisen*.

¹⁶ Av de sju flaggskeppsinitiativen är de viktigaste i detta sammanhang Europeisk plattform mot fattigdom och social utestängning, En agenda för ny kompetens och nya arbetstillfällen och Innovationsunionen.

ländernas framsteg på vägen mot Europa 2020-målen för sysselsättning, social inkludering och utbildning.

EU:s mål för integreringen av romer bör, med beaktande av den romska befolkningens storlek i de enskilda länderna, täcka **fyra nyckelområden: tillgång till utbildning, sysselsättning, hälso- och sjukvård och bostäder**. Dessa miniminormer bör grundas på gemensamma, jämförbara och tillförlitliga indikatorer. För att medlemsstaterna ska nå de övergripande målen i Europa 2020-strategin är det viktigt att dessa mål uppnås.

- **Tillträde till utbildning: se till att alla romska barn åtminstone går ut grundskolans årskurs sex**

Utbildningsresultaten hos den romska befolkningen är mycket lägre än för resten av befolkningen. Det finns dock skillnader mellan medlemsstaterna i detta avseende¹⁷.

Det råder skolplikt i alla medlemsstater, men utöver detta har länderna skyldighet att se till att alla barn i skolpliktig ålder har tillgång till grundskoleutbildning. På grundval av tillgängliga fakta från Eurostats arbetskraftsundersökning 2009¹⁸ går i genomsnitt 97,5 % av barnen i EU ut grundskolans årskurs sex eller motsvarande.

Enligt undersökningar är det i vissa medlemsstater bara ett begränsat antal romska barn som går ut grundskolans sjätte klass¹⁹. Romska barn är vanligen överrepresenterade i specialundervisning och segregerade skolor. Det finns ett behov av att stärka kontakterna med den romska befolkningen, genom kulturella rådgivare eller skolrådgivare, kyrkor, religiösa föreningar eller samfund och genom aktivt deltagande av romska föräldrar, för att förbättra lärarnas interkulturella kompetens, minska segregationen och se till att skolplikten i grundskolan upprätthålls. Kommissionen planerar att göra en gemensam insats tillsammans med Europarådet för att utbilda rådgivare under två års tid. Rådgivarna kan informera och vägleda föräldrarna om hur det lokala utbildningssystemet fungerar och hjälpa barnen att klara övergången mellan olika skolstadier.

Det är ett välkänt faktum att barn som inte kommer in i skolsystemet, startar skolgången sent eller avbryter den tidigt får stora problem. Det kan röra sig om allt från analfabetism och språksvårigheter till känslor av utanförskap och otillräcklighet. Till följd av detta får de svårigheter att komma in på gymnasium och universitet eller att få ett bra arbete. Av denna anledning främjas initiativ som går ut på att ge ungdomar som avbrutit sin skolgång en ny chans, vilket inbegriper program med ett tydligt fokus på romska barn. Stöd bör också ges till reformer av läroplaner inom lärarutbildningen och till utarbetande av innovativa undervisningsmetoder. För att få barn som i flera avseenden är missgynnade att delta i skolundervisning krävs samarbete mellan flera sektorer och lämpliga stödprogram. Expertgruppen om läskunnighet och den kampanj för läskunnighet som kommissionen har lanserat som ett bidrag till flaggskeppsinitiativet ”En agenda för ny kompetens och nya arbetstillfällen” betonar vikten av att bekämpa analfabetism bland romska barn och vuxna.

¹⁷ I utbildning motsvarande grundskolans senare del och gymnasium uppskattas romernas deltagande uppgå till ca 10 %, enligt Open Society Institutes undersökning från 2008 (uppgifter tillgängliga för sju medlemsstater).

¹⁸ Arbetskraftsundersökning 2009 - <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/microdata/lfs>.

¹⁹ Open Society Institute, *International Comparative Data Set on Roma Education*, 2008. Uppgifter om grundskolutbildning finns tillgängliga för sex medlemsstater, nämligen Bulgarien, Ungern, Lettland, Litauen, Rumänien och Slovakien. Det vägda genomsnittet för dessa medlemsstater är 42 %.

Kommissionen har antagit ett meddelande med titeln *Förskola – en bättre grund för framtiden*²⁰, där det poängteras att de romska barnens deltagande i förskoleverksamheten är betydligt lägre än genomsnittet, trots att deras behov av stöd är större. En ökad tillgång till icke-segregerad förskoleverksamhet av hög kvalitet kan ha en avgörande betydelse för romska barns utbildningsmöjligheter, vilket framgår av de pilotprojekt för integrering av romer som pågår i en del EU-länder och stöds med EU-medel²¹.

Medlemsstaterna bör därför se till att alla romska barn har tillgång till utbildning av hög kvalitet och inte utsätts för diskriminering eller segregering, oavsett om de är bofasta eller inte. Länderna bör se till att barnen åtminstone går ut grundskolans årskurs sex eller motsvarande. De bör också, i linje med Europa 2020-strategin, förbättra tillgången till förskoleverksamhet av hög kvalitet och minska antalet elever som avbryter sin skolgång under grundskolans senare del eller på gymnasienivå. Romska ungdomar bör kraftigt uppmuntras att delta i gymnasieutbildning och högre utbildning²².

- **Tillgång till sysselsättning: Överbrygga klyftan i fråga om sysselsättning mellan romerna och den övriga befolkningen**

I Europa 2020-strategin fastställs som mål att 75 % av befolkningen mellan 20 och 64 år ska vara sysselsatt (sysselsättningsgraden i EU uppgår i genomsnitt till 68,8 %²³). I EU:s årliga tillväxtöversikt för 2011 beskrivs hur medlemsstaterna fastställer nationella mål för sysselsättningen i sina nationella reformprogram, mot vilka framsteg kan mätas. Empiriska data och forskning om romernas socioekonomiska situation visar att det finns en betydande klyfta mellan romernas och den övriga befolkningens sysselsättningsgrad.

Världsbanken har konstaterat att sysselsättningsgraden för romer (särskilt för kvinnor) ligger långt under majoritetsbefolkningens²⁴. En undersökning i sju medlemsstater som utförts av Europeiska byrån för grundläggande rättigheter visar på betydande skillnader och tyder på att romerna anser sig bli synnerligen diskriminerade på arbetsmarknaden²⁵.

Medlemsländerna bör därför, på ett icke-diskriminerande sätt, ge romer fullständig tillgång till yrkesutbildning, arbetsmarknaden och verktyg och initiativ för egenföretagande. Tillgången till mikrokrediter bör främjas. I den offentliga sektorn bör man särskilt uppmärksamma möjligheten att anställa kvalificerade romer som tjänstemän. Arbetsförmedlingar kan hjälpa romer genom att erbjuda individuellt anpassade tjänster och rådgivning. Detta kan bidra till att få in romer på arbetsmarknaden och på så sätt öka sysselsättningsgraden.

²⁰ KOM(2011) 66.

²¹ Pilotprojektet ”A Good Start: scaling-up access to quality services for young Roma children”.

²² I detta sammanhang bör man aktivt utreda möjligheterna att använda innovativa tillvägagångssätt, t.ex. IKT-baserade inlärningsmetoder.

²³ KOM(2011) 11, Bilaga 3, *Utkast till gemensam sysselsättningsrapport*. Se även Eurostat, Arbetskraftsundersökningen 2009. Under 2009 var sysselsättningsgraden 62,5 % för kvinnor och 75,8 % för män:

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=t2020_10

²⁴ Världsbanken, o.a.a.

²⁵ Byrån för grundläggande rättigheter, *European Union Minorities and Discrimination Survey, Main Results Report*, 2009.

- **Tillgång till hälso- och sjukvård: Minska skillnaden i fråga om hälsa mellan romerna och den övriga befolkningen**

I EU är den förväntade livslängden vid födseln 76 år för män och 82 år för kvinnor²⁶. Hos den romska befolkningen beräknas den vara 10 år kortare²⁷. Vidare är barndödligheten i EU 4,3 per tusen levande födda barn²⁸, medan det finns uppgifter om att siffran är mycket högre hos romska befolkningsgrupper. Enligt en rapport från FN:s utvecklingsprogram som omfattar fem länder är barndödligheten hos den romska befolkningen 2–6 gånger högre än för befolkningen i allmänhet, beroende på land. I andra länder rapporteras hög spädbarnsdödlighet bland romer²⁹.

Denna skillnad återspeglar den övergripande klyftan mellan romer och icke-romer på hälsoområdet. Den hänger samman med romernas dåliga livsvillkor, bristen på målinriktade informationskampanjer, begränsad tillgång till hälso- och sjukvård av hög kvalitet och en större utsatthet för hälsorisker. I en undersökning som utfördes EU:s byrå för grundläggande rättigheter framkom att även diskriminering från hälso- och sjukvårdspersonalens sida utgör ett särskilt problem för romerna³⁰. 17 % av romerna uppgav att de hade blivit diskriminerade på detta område under de föregående tolv månaderna. Anlitandet av förebyggande hälsovårdstjänster är lågt bland den romska befolkningen, och enligt vissa undersökningar har över 25 % av romska barn inte ett fullgott vaccinationsskydd³¹.

Medlemsstaterna bör därför erbjuda tillgång till hälso- och sjukvård av hög kvalitet, särskilt för barn och kvinnor, samt förebyggande hälsovårdstjänster och sociala tjänster för romer på samma nivå och på samma villkor som för den övriga befolkningen. Där så är möjligt bör kvalificerad romsk personal medverka i hälsovårdsprogram med inriktning på den romska befolkningen.

- **Tillgång till bostäder och allmänna bekvämligheter: Överbrygga klyftan mellan den del av romerna som inte har tillgång till bostäder och allmänna bekvämligheter (t.ex. vatten, el och gas) och den övriga befolkningen**

Mellan 72 % och 100 % av hushållen i EU är anslutna till ett offentligt vattenförsörjningssystem³². Situationen för romerna är dock betydligt sämre. Deras bostadsförhållanden är dåliga, vilket ofta inbegriper otillräcklig tillgång till allmänna bekvämligheter som vatten, el eller gas och det är ofta svårt för icke bofasta romer att hitta

²⁶ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/product_details/dataset?p_product_code=TSDPH100
²⁷ KOM(2009) 567, *Solidaritet i hälsa: att minska ojämlikhet i hälsa i EU*. Se även Fundación Secretariado Gitano, o.a.a. och Sepkowitz K., "Health of the World's Roma population", 2006, som bygger på situationen i Tjeckien, Irland, Slovakien och Bulgarien.

²⁸ Antalet dödsfall hos barn under loppet av deras första levnadsår i förhållande till antalet levande födda barn under året. Uppgifter från Eurostat, 2009:

http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=demo_minfind&lang=en

²⁹ FN:s utvecklingsprogram, *The Roma in Central and Eastern Europe, Avoiding the Dependency Trap*, 2003. Bulgarien, Rumänien, Slovakien, Ungern och Tjeckien. Equality and Human Rights Commission, *Inequalities Experienced by Gypsy and Traveller Communities: A review*, 2009.

³⁰ Byrån för grundläggande rättigheter, *European Union Minorities and Discrimination Survey, Main Results Report*, 2009.

³¹ Fundación Secretariado Gitano, o.a.a. Se även University of Sheffield, *The Health Status of Gypsies and Travellers in England*, 2004.

³² Uppgifter från Eurostat 2002: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_PUBLIC/8-21032006-AP/EN/8-21032006-AP-EN.PDF

platser med tillgång till vatten³³. Detta får negativa följder för deras hälsa och allmänna integration i samhället.

Medlemsstaterna bör därför främja icke-diskriminerande tillgång till bostäder, däribland subventionerade bostäder. Insatser för att åtgärda boendebehoven måste ingå i en integrerad lösning som särskilt inbegriper utbildning, hälso- och sjukvård, sociala frågor, sysselsättning och säkerhet och åtgärder för att bekämpa segregation. Medlemsstaterna bör också tillgodose de särskilda behoven hos icke-bofasta romer, t.ex. erbjuda tillgång till lämpliga rastplatser för icke-bosatta romer. De bör aktivt gripa in med målinriktade program, med medverkan av regionala och lokala myndigheter.

4. NATIONELLA STRATEGIER FÖR INTEGRERING AV ROMER: ETT TYDLIGT POLITISKT ÅTAGANDE FRÅN MEDLEMSSTATERNA

Med utgångspunkt i olika medlemsstaters erfarenheter, bl.a. de som deltagit i ”årtiondet för romernas integrering”³⁴ uppmanar kommissionen medlemsstaterna att anpassa sina nationella strategier för integrering av romer till den ovan angivna målinriktade ansatsen och förlänga planeringsperioden för dem fram till 2020. Medlemsstater som ännu inte har några nationella strategier för romer uppmanas att sätta upp liknande mål, i proportion till storleken på deras inhemska romska befolkning³⁵, och beakta deras olika utgångspunkter och särdrag.

Medlemsstaternas nationella strategier bör sträva mot en målinriktad ansats som, **i linje med de gemensamma grundläggande principerna för romernas integrering**³⁶, aktivt bidrar till att integrera romerna **i det övriga samhället och undanröja den segregation som finns**. De bör passa in i Europa 2020-strategins vidare ram och bidra till den och bör därför **stämma överens med de nationella reformprogrammen**.

När medlemsstaterna utarbetar sina nationella strategier för integrering av romer bör eftersträva följande:

³³ Byrån för grundläggande rättigheter, *Housing conditions of Roma and Travellers in the European Union, Comparative Report*, 2009.

³⁴ Årtiondet för integrering av den romska befolkningen 2005–2015 är ett internationellt initiativ som för samman regeringar, internationella partnerorganisationer och civilsamhället för att skynda på framstegen med att integrera romerna och att ha översikt över framstegen på ett öppet och kvantifierbart sätt. De tolv länder som för närvarande deltar i initiativet är Bulgarien, Tjeckien, Ungern, Rumänien, Slovakien, Spanien liksom Albanien, Bosnien och Hercegovina, Kroatien, Makedonien, Montenegro och Serbien. Slovenien har observatörsstatus. De internationella partnerorganisationerna i initiativet är Världsbanken, Open Society Institute, FN:s utvecklingsprogram, Europarådet, Europarådets utvecklingsbank, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, Europeiska romska informationskontoret (ERIO), Europeiska forumet för romer och resandefolk (ERTF), Europeiska centret för romers rättigheter (ERRC), FN:s program för boende och bosättning, FN:s flyktingkommissariat och Unicef.

³⁵ Se Europarådets uppskattningar http://www.coe.int/t/dg3/romatravellers/default_EN.asp, som ingår i bilagan till detta meddelande.

³⁶ De tio gemensamma grundläggande principerna för romernas integrering lades fram vid det första mötet i plattformen den 24 april 2009. De bifogades till rådets slutsatser av den 8 juni 2009. De består av 1) konstruktiv, pragmatisk och icke-diskriminerande politik, 2) tydlig men inte exkluderande målinriktning, 3) interkulturell strategi, 4) målet om integrering, 5) medvetenhet om jämställdhetsdimensionen, 6) överföring av evidensbaserad politik, 7) användning av EU-instrument, 8) regionala och lokala myndigheters delaktighet, 9) det civila samhällets delaktighet och 10) aktivt deltagande av romerna.

- Att sätta upp uppnåbara **nationella mål för integreringen av romerna** för att överbrygga klyftan till den övriga befolkningen. Dessa mål bör allra minst rikta in sig på EU:s fyra mål för integreringen av romerna: tillgång till utbildning, sysselsättning, sjukvård och bostäder.
- Att fastställa **missgynnade mikroregioner eller segregerade områden** där befolkningen är allra mest eftersatt med hjälp av redan tillgängliga socioekonomiska och territoriella indikatorer (dvs. mycket låg utbildningsnivå, långtidsarbetslöshet etc.).
- Att anslå **tillräckliga medel ur de nationella budgetarna**, vilket när så är lämpligt ska kompletteras med internationella medel och EU-medel.
- Att inkludera **kraftfulla uppföljningsmetoder** för att utvärdera effekterna av insatserna för romernas integrering och en översynmekanism för att anpassa strategin.
- Att sköta utformning, genomförande och uppföljning i **nära samarbete och fortlöpande dialog med det romska civilsamhället samt regionala och lokala myndigheter**.
- Att utse en **nationell kontaktpunkt för den nationella strategin för integrering av romer** med myndigheten för att samordna utvecklingen och genomförandet av strategin eller, när så är relevant, användning av lämpliga, redan existerande administrativa strukturer.

Medlemsstaterna ombeds utarbeta eller revidera sina nationella strategier för integrering av romer och lägga fram dem för kommissionen senast i slutet av december 2011. Våren 2012, före det årliga mötet i den romska plattformen, kommer kommissionen att bedöma dessa nationella strategier och lämna rapport till Europaparlamentet och rådet om framstegen.

5. UPPNÅ KONKRETA RESULTAT FÖR ROMERNA

Genomförandet och framgångarna för de nationella strategierna kommer i hög grad att vara beroende av att nationella resurser fördelas effektivt och är tillräckliga. Romernas situation kan givetvis inte enbart lösas med EU-medel, men kommissionen påminner om att upp till **26,5 miljarder euro i EU-bidrag** för närvarande finns programsatta för stöd till medlemsstaters arbete för att skapa social integration, bl.a. stöd till ansträngningarna att hjälpa romerna³⁷.

I april 2010 uppmanade kommissionen³⁸ medlemsstaterna att se till att EU:s finansieringsinstrument, främst strukturfonderna och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, är tillgängliga för romer. Detta godkändes av rådet i juni 2010³⁹. De flesta

³⁷ Europeiska socialfonden har fått 9,6 miljarder euro under perioden 2007–2013 för åtgärder som avser socioekonomisk integrering av missgynnade människor – bl.a. marginaliserade romer – och 172 miljoner euro har uttryckligen anslagits för åtgärder som är inriktade på integrering av romer. I fallet Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), mer än 16,8 miljarder euro planerades för social infrastruktur.

³⁸ KOM(2010) 133.

³⁹ Rådets slutsatser av den 7 juni 2010, 10058/10+COR 1.

medlemsstater använder sig dock för närvarande inte i tillräcklig grad av tillgängliga EU-medel för att möta romernas behov.

Framsteg under innevarande programperiod (2007–2013)...

- För att få bukt med bristerna när det gäller att ta fram lämpliga strategier och effektiva åtgärder för att genomföra de strategier som finns, uppmanas medlemsstaterna att ändra sina operativa program samfinansierade med strukturfonderna och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling för att bättre stödja projekt inriktade på romer och att anpassa dem till sina nationella strategier för integrering av romer.
- Kommissionen kommer tillsammans med medlemsstaterna att undersöka möjligheterna att ändra de operativa programmen för täcka nya behov, förenkla tillhandahållandet och påskynda genomförandet av prioriteringarna, bl.a. användningen av det bostadsrelaterade integrerade tillvägagångssätt som föreskrivs i den ändrade förordningen avseende Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf)⁴⁰. Kommissionen kommer snabbt att gå igenom framställningar om programändringar som står i relation till de nationella strategierna för integrering av romerna.
- EU har betydande belopp för tekniskt bistånd som står till medlemsstaternas förfogande (4 % av alla strukturfonder), av vilka medlemsstaterna i genomsnitt endast hade använt 31 % av de planerade anslagen fram till slutet av 2009. Dessa belopp skulle gå förlorade om de inte utnyttjas. När medlemsstaterna utformar sina nationella strategier för integrering av romer bör de därför i högre grad använda sig av EU:s tekniska bistånd⁴¹ för att förbättra sin kapacitet att också förvalta, följa upp och utvärdera projekt som är inriktade på romer. Medlemsstaterna skulle även potentiellt kunna använda detta instrument för att skaffa sig expertis från regionala, nationella och internationella organisationer när det gäller att förbereda, genomföra och övervaka insatserna.
- För att åtgärda kapacitetsproblemen, exempelvis förvaltningsmyndigheternas brist på kunnande och administrativ kapacitet och svårigheterna att kombinera medel för att stödja integrerade projekt uppmanar kommissionen medlemsstaterna att överväga att anförtro förvaltningen och genomförandet av vissa delar av sina program till mellanhänder, t.ex. internationella organisationer, regionala utvecklingsorgan, kyrkor och religiösa organisationer eller samfund samt icke-statliga organisationer med styrkt erfarenhet när det gäller integrering av romerna

⁴⁰ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 437/2010, EGT L 132, 29.5.2010. Den 9 februari 2011 utfärdade kommissionen en vägledande not angående genomförandet av integrerade bostadsinsatser till förmån för marginaliserade befolkningsgrupper enligt Eruf-förordningen, godkänd av samordningskommittén för fonderna.

⁴¹ I KOM(2010)110, *Strategirapport 2010 om genomförandet av programmen 2007–2013* och SEK(2010) 360, angavs att medlemsstaterna använde i genomsnitt endast 31 % av sina anslag för att stötta förberedelser, genomförande och övervakning av sammanhållningspolitiken.

och kunskap om aktörerna ute på fältet⁴². I detta avseende skulle Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs nätverk kunna vara till nytta⁴³.

- Medlemsstaterna bör även överväga att använda det europeiska instrumentet Progress för mikrokrediter⁴⁴ där totalt 100 miljoner euro i EU-medel finns tillgängliga för perioden 2010–2013. Kommissionen beräknar att detta belopp kan stiga till över 500 miljoner euro i mikrokrediter under kommande åtta år. Romska befolkningsgrupper är en av instrumentets målgrupper⁴⁵. Att ge romska befolkningsgrupper möjligheten att starta oberoende produktiva verksamheter skulle kunna motivera människor att aktivt delta i regelbundet arbete, minska bidragsberoendet och inspirera framtida generationer.
- När medlemsstaterna utformar och genomför sina nationella strategier för integrering av romer uppmanas de att använda EU-initiativet för social innovation, som kommissionen avser att starta 2011 i enlighet med vad som aviseras i flaggskeppsinitiativet ”europeisk plattform mot fattigdom och social utestängning”. Detta innovationsbaserade tillvägagångssätt kan bidra till att effektivisera den sociala integrationspolitiken.

...och efter 2013

Eftersom de nationella strategierna för integrering av romer bör omfatta perioden 2011–2020 är det viktigt att i möjligaste mån utnyttja de medel som görs tillgängliga inom ramen för den nya flerårig budgetramen. I budgetramen bestäms hur den framtida EU-budgeten kommer att stödja målen för Europa 2020-strategin.

Europa 2020-strategin beaktar alltifrån sin tillkomst situationen för den romska befolkningen⁴⁶. Insatser för att stödja integreringen av romerna kommer att bli en del av EU:s relevanta finansiella instrument, särskilt sammanhållningspolitiska medel. När kommissionen utarbetar förslag till framtida sammanhållningspolitiska regelverk, med utgångspunkt i riktlinjerna i budgetöversynen⁴⁷ och i femte sammanhållningsrapportens slutsatser strävar den efter att åtgärda nuvarande potentiella hinder för ett effektivt utnyttjande av sammanhållningspolitiska resurser för stöd till integreringen av romer.

Viktigt blir att se till att investeringsprioriteringarna för de olika fonder som kan användas för social integration och fattigdomsbekämpning stöttar genomförandet av de nationella reformprogrammen och de nationella strategierna för integrering av romer. De bör även skapa de

⁴² I överensstämmelse med rådets förordning nr 1083/2006, artiklarna 42 och 43 rörande globalt stöd, EUT L 210, 31.7.2006.

⁴³ Europeiska ekonomiska och sociala kommittén har ett nätverk av nationella kontaktpunkter i det organiserade civilsamhället via nationella ekonomiska och sociala kommittéer och liknande organisationer.

⁴⁴ Europaparlamentets och rådets beslut nr 283/2010/EU av den 25 mars 2010.

⁴⁵ Kommissionen stöder redan exempelvis Kiútprogrammet, ett småskaligt pilotprojekt med inriktning på romer i Ungern, som ger relativt små mikrolån.

⁴⁶ I de integrerade riktlinjerna för ekonomisk politik och sysselsättningspolitik (nr 10) hänvisas det uttryckligen till romerna. I flaggskeppsinitiativet ”plattform mot fattigdom och social utestängning” redogörs vidare för hur man ska ta itu med integreringen av romer inom ramen för den övergripande politiken när det gäller att bekämpa fattigdom och social utestängning. Andra riktlinjer för sysselsättningspolitiken främjar anställningsbarheten på ett sätt som stöttar den socioekonomiska integreringen av romerna.

⁴⁷ KOM(2010) 700, *Översyn av EU:s budget*.

nödvändiga förutsättningarna för ett effektivt och resultatorienterat stöd, bl.a. genom bättre utvärderingar. Därtill kommer man att undersöka möjligheten av att använda positiva incitament och avhjälpa ojämlikheter. Förenklingar av förfarandena för programmets användare blir samtidigt ett av de huvudelement som kommissionen ska beakta när den utarbetar de framtida förslagen. Detta är av särskild vikt för projekt som är inriktade på romernas behov.

6. INTEGRATIONEN AV ROMERNA UTANFÖR EU: DEN SÄRSKILDA SITUATIONEN I UTVIDGNINGSLÄNDERNA

I kommissionens utvidgningsstrategi⁴⁸ belystes den betänkliga situationen för många romer som befinner sig i på västra Balkan och i Turkiet. Europarådet beräknar deras antal till 3,8 miljoner.

Romer i utvidgningsländer står inför liknande eller till och med allvarligare problem än i många av EU:s medlemsstater: social utestängdhet, segregation och marginalisering som leder till bristande utbildning, kronisk arbetslöshet, begränsad tillgång till sjukvård, bostäder och viktiga tjänster samt utbredd fattigdom. Därtill kommer att många romska familjer på grund av kriget i Balkanregionen fördrivits till andra länder i regionen eller till Västeuropa. I Turkiet finns det många olika romska grupper, men en stor andel av dem drabbas av social utestängning på flera nivåer.

Lärdomar från tidigare anslutningar tyder på att integreringen av romerna kräver ett tydligt politiskt åtagande i frågan, att lämpliga resurser avsätts inom ramen för de nationella budgetarna, att alla relevanta givare samordnas på ett bättre sätt, att utvärderingen sker systematiskt samt att uppföljningen av resultaten utökas. EU:s mål för integreringen av romerna är likaså relevanta för dessa länder. Deras nationella strategier för integrering av romer och handlingsplaner (som i de flesta fall tagits fram inom ramen för årtiondet för integrering av den romska befolkningen 2005–2015) bör ses över i linje med dessa mål. Turkiet har ännu inte antagit någon nationell ram för integreringen av romerna.

Kommissionen har åtagit sig att på regional och nationell nivå stötta dessa länders ansträngningar att förbättra romernas sociala och ekonomiska integrering genom att

- förbättra tillhandahållandet av stödet inom ramen för instrument för stöd inför anslutningen i riktning mot en strategisk och resultatorienterad nationell programplanering med flera mottagare och med fokus på en sektorsomfattande strategi för social utveckling. Kommissionen håller för närvarande på att genomföra eller planera projekt med ett sammanlagt värde på mer än 50 miljoner euro som uteslutande eller delvis skulle kunna komma även de romska befolkningsgrupperna till del.
- stärka civilsamhällets delaktighet genom att uppmuntra institutionaliserade samtal med romska företrädare om att medverka och ta ansvar för utformningen av politiken, genomförande och uppföljning på regional, nationell och lokal nivå.

⁴⁸ KOM (2010) 660, *Strategi för utvidgningen och huvudfrågor 2010–2011*.

- nära övervaka de framsteg som görs av varje land vad gäller romernas ekonomiska och sociala situation och årligen lägga fram sina slutsatser i lägesrapporterna om utvidgningen.

7. MER DELAKTIGHET FÖR DET CIVILA SAMHÄLLET. EN STARKARE ROLL FÖR DEN EUROPEISKA PLATTFORMEN FÖR ROMERS INTEGRERING

Den europeiska plattformen för romers integrering⁴⁹ ska användas som forum för debatt och gemensamma insatser för alla berörda parter: EU-institutionerna, nationella regeringar, internationella organisationer, den akademiska världen och det romska civilsamhällets företrädare. Plattformen har avsevärt bidragit till att den politik som EU och medlemsstaterna för blivit mer känslig för romernas behov.

Kommissionen har åtagit sig att spela en större roll i plattformen och att vidga dess funktion med utgångspunkt i tidigare erfarenheter och genom att knyta samman den med sitt arbete med de fyra prioriterade områdena för nationella strategier för integrering av romer.

Via plattformen bör de berörda parterna, särskilt företrädare för romska befolkningsgrupper, få möjlighet att spela en roll i den europeiska ramen för nationella strategier för integrering av romer. Den vidgade plattformen kan stödja medlemsstater att hitta lämpliga politiska lösningar via utbyte av goda metoder och diskussioner om strategier från internationella organisationer med erfarenheter från att främja integreringen av romerna. Den kommer även att ge kommissionen feedback om resultaten av det nationella arbetet ute på fältet genom att låta det romska civila samhällets komma till tals.

8. MÅTT PÅ FRAMSTEGEN: ETT SOLITT SYSTEM FÖR ÖVERVAKNING AV RESULTATEN

Det är för närvarande svårt att skaffa precisa, detaljerade och fullständiga uppgifter om romernas situation i medlemsstaterna och att fastställa konkreta åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med romernas utanförskap och diskrimineringen av dem. Det är inte möjligt att bedöma om dessa åtgärder har nått väntade resultat. Det är därför viktigt att samla in tillförlitliga uppgifter.

Därför behövs en **solid mekanism för övervakning av resultaten** med tydliga riktmärken som ser till att de faktiska resultaten mäts, att pengar som går till romernas integrering har nått slutmottagarna, att framsteg görs mot att uppnå EU:s integreringsmål och att nationella strategier för integrering av romer har genomförts.

Kommissionen kommer **årligen att rapportera till Europaparlamentet och rådet** om framstegen i integreringen av den romska befolkningen i medlemsstaterna och om hur väl målen har uppnåtts.

Kommissionen ska åstadkomma detta genom ett pilotprojekt med en kartläggning av romska hushåll som utförts genom FN:s utvecklingsprogram i samarbete främst med Världsbanken

⁴⁹ Det första mötet i plattformen ägde rum 2009 efter rådets (allmänna frågor) slutsatser av den 8 december 2008, som uppmanade kommissionen att anordna utbyte av god praxis och av erfarenheter mellan medlemsstaterna på området romernas integrering, tillhandahålla stöd för analys och att stimulera samarbetet mellan alla parter som berörs av frågor med anknytning till romerna, däribland organisationer som företräder romerna, inom en integrerad europeisk plattform. Rådets (allmänna frågor) slutsatser 15976/1/08 REV 1.

och Byrån för grundläggande rättigheter⁵⁰. Kommissionen uppmanar Byrån för grundläggande rättigheter att utvidga denna kartläggning av romerna till att omfatta alla medlemsstater och att genomföra den regelbundet för att mäta framstegen ute på fältet. Byrån för grundläggande rättigheter kommer i samarbete med andra organ, exempelvis Europeiska institutet för förbättring av levnads- och arbetsvillkor, att samla in uppgifter om romernas situation vad gäller tillgång till sysselsättning, utbildning, sjukvård och bostäder. Uppgifter kommer också att samlas in vid särskilda forskningsinsatser finansierade via programmet för samhällsvetenskap och humaniora inom sjunde ramprogrammet. Kommissionen, Byrån för grundläggande rättigheter och andra unionsorgan kommer under hela processen i linje med artikel 4.2 i EU-fördraget att respektera medlemsstaternas nationella identitet, som kommer till uttryck i deras politiska och konstitutionella grundstrukturer, inbegripet det lokala och regionala självstyret.

Kommissionen kommer även att beakta pågående arbete inom den öppna samordningsmetoden på det socialpolitiska området och andra bidrag från medlemsstaterna som bygger på deras egna system för uppsikt över integreringen av romerna. Medlemsstaternas och de berörda parternas djupgående övervakning av genomförandet av nationella strategier för integrering av romer är en sund metod för att förbättra öppenheten och ansvarsutkrävandet för att säkra de verksammaste effekterna av integreringen av romerna.

Nationella reformprogram tillsammans med övervaknings- och expertutvärderingsprocessen inom Europa 2020-strategin bör vara en ytterligare informationskälla för att bedöma framstegen och ge medlemsstaterna vägledning.

För att få användbara uppgifter på lång sikt kommer kommissionen också att stötta samarbetet mellan de nationella statistikorganen och Eurostat för att hitta metoder att kartlägga EU:s minst utvecklade mikroregioner, där de mest marginaliserade grupperna bor, och som ett första steg, särskilt vad gäller romer. Detta territoriella upplägg för uppgiftsinsamlingen har direkt relevans för åtgärder som motverkar romernas fattigdom och utanförskap. Byrån för grundläggande rättigheter bör dessutom arbeta med medlemsstaterna för att ta fram övervakningsmetoder som kan ge en jämförande analys av romernas situation i olika delar av EU.

9. SLUTSATS: 10 ÅR FÖR ATT SKAPA FÖRÄNDRING

Denna EU-ram för nationella strategier för integrering av romer ger ett tillfälle att alliera sig på alla nivåer (unionellt, nationellt och regionalt) och med alla berörda parter, däribland romerna, för att ta itu med en av de allvarligaste sociala utmaningarna i EU: Att få slut på romernas utanförskap. Den kompletterar EU:s befintliga lagstiftning och politiska åtgärder som rör icke-diskriminering, grundläggande rättigheter, människors fria rörlighet, och barnens rättigheter⁵¹. I ramen formuleras målen på EU-nivå för den integrering av romerna som ska uppnås på nationell, regional och lokal nivå. Dessa ambitiösa mål kommer bara att uppnås om det finns ett tydligt engagemang från medlemsstater och nationella, regionala och lokala myndigheter och om organisationer inom det romska civilsamhället deltar.

⁵⁰ ”UNDP Survey”, samfinansierad av GD Regionalpolitik och utvecklad i samarbete mellan GD Regionalpolitik, Byrån för grundläggande rättigheter, Världsbanken och OSI (våren 2011-resultat under hösten): Elva medlemsstaterna omfattas (Bulgarien, Tjeckien, Grekland, Ungern, Polen, Rumänien, Slovakien, Frankrike, Italien, Spanien och Portugal).

⁵¹ KOM (2011) 60, *En EU-agenda för barns rättigheter*.

Kommissionen uppmanar Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Regionkommittén och Europeiska sociala och ekonomiska kommittén att godkänna EU-ramen för nationella strategier för integrering av romer. I mer än ett årtionde har EU:s institutioner regelbundet uppmanat medlemsstaterna och kandidatländerna att förbättra romernas sociala och ekonomiska integration. Nu har tiden kommit att gå från goda avsikter till mer konkreta insatser.

Bilaga — Tabell utarbetad på grundval av uppgifter från Europarådet (http://www.coe.int/t/dg3/romatravellers/default_en.asp)

Siffror hämtade från ett dokument som utarbetats av Europarådets avdelning för romer och resandefolk							
Europeiska länder (EU-medlemsstater)	Sammanlagd landsbefolkning (juli 2009)	Officiellt antal (senaste folkräkningen)	Minimi- uppskattning	Maximi- uppskattning	Genomsnittlig uppskattning	% av den totala befolkningen (enligt genomsnittet)	Aktualiserad
<i>Österrike</i>	8.205.533	Inga uppgifter tillgängliga	20.000	30.000	25.000	0,30 %	14.9.2010
<i>Belgien</i>	10.414.336	Inga uppgifter tillgängliga	20.000	40.000	30.000	0,29 %	14.9.2010
<i>Bulgarien</i>	7.262.675	370 908 (2001)	700.000	800.000	750.000	10,33 %	14.9.2010
<i>Cypern</i>	792.604	560 (1960)	1.000	1.500	1.250	0,16 %	3.8.2009
<i>Tjeckien</i>	10.220.911	11 718 (2001)	150.000	250.000	200.000	1,96 %	14.9.2010
<i>Danmark</i>	5.484.723	Inga uppgifter tillgängliga	1.000	10.000	5.500	0,10 %	3.8.2009
<i>Estland</i>	1.307.605	584 (2009)	1.000	1.500	1.250	0,10 %	3.8.2009
<i>Finland</i>	5.244.749	Inga uppgifter tillgängliga	10.000	12.000	11.000	0,21 %	3.8.2009
<i>Frankrike</i>	64.057.790	Inga uppgifter tillgängliga	300.000	500.000	400.000	0,62 %	14.9.2010
<i>Tyskland</i>	82.400.996	Inga uppgifter tillgängliga	70.000	140.000	105.000	0,13 %	14.9.2010

<i>Grekland</i>	10.722.816	Inga uppgifter tillgängliga	180.000	350.000	265.000	2,47 %	14.9.2010
<i>Ungern</i>	9.930.915	190 046 (2001)	400.000	1.000.000	700.000	7,05 %	14.9.2010
<i>Irland</i>	4.156.119	22 435 (2006)	32.000	43.000	37.500	0,90 %	14.9.2010
<i>Italien</i>	59.619.290	Inga uppgifter tillgängliga	110.000	170.000	140.000	0,23 %	14.9.2010
<i>Lettland</i>	2.245.423	8 205 (2000)	13.000	16.000	14.500	0,65 %	3.8.2009
<i>Litauen</i>	3.565.205	2 571 (2001)	2.000	4.000	3.000	0,08 %	3.8.2009
<i>Luxemburg</i>	486.006	Inga uppgifter tillgängliga	100	500	300	0,06 %	3.8.2009
<i>Malta</i>	403.532	Inga uppgifter tillgängliga	0	0	0	0,00 %	3.8.2009
<i>Nederländerna</i>	16.645.313	Inga uppgifter tillgängliga	32.000	48.000	40.000	0,24 %	14.9.2010
<i>Polen</i>	38.500.696	12 731(2002)	15.000	60.000	37.500	0,10 %	14.9.2010
<i>Portugal</i>	10.676.910	Inga uppgifter tillgängliga	40.000	70.000	55.000	0,52 %	14.9.2010
<i>Rumänien</i>	22.246.862	535 140 (2002)	1.200.000	2.500.000	1.850.000	8,32 %	14.9.2010
<i>Slovakien</i>	5.455.407	89 920 (2001)	400.000	600.000	500.000	9,17 %	14.9.2010
<i>Slovenien</i>	2.007.711	3 246 (2002)	7.000	10.000	8.500	0,42 %	3.8.2009
<i>Spanien</i>	46.157.822	Inga uppgifter tillgängliga	650.000	800.000	725.000	1,57 %	14.9.2010

<i>Sverige</i>	9.276.509	Inga uppgifter tillgängliga	35.000	50.000	42.500	0,46 %	14.9.2010
<i>Förenade kungariket</i>	60.943.912	Inga uppgifter tillgängliga	150.000	300.000	225.000	0,37 %	14.9.2010
Totalt i EU					6.172.800	1,73 %	
(Länder utanför EU)							
<i>Albanien</i>	3.619.778	1261 (2001)	80.000	150.000	115.000	3,18 %	14.9.2010
<i>Andorra</i>	72.413	Inga uppgifter tillgängliga	0	0	0	0,00 %	3.8.2009
<i>Armenien</i>	2.968.586	Inga uppgifter tillgängliga	2.000	2.000	2.000	0,07 %	3.8.2009
<i>Azerbajdzjan</i>	8.177.717	Inga uppgifter tillgängliga	2.000	2.000	2.000	0,02 %	3.8.2009
<i>Vitryssland</i>	9.685.768	Inga uppgifter tillgängliga	10.000	70.000	40.000	0,41 %	14.9.2010
<i>Bosnien och Hercegovina</i>	4.590.310	8 864 (1991)	40.000	60.000	50.000	1,09 %	14.9.2010
<i>Kroatien</i>	4.491.543	9 463 (2001)	30.000	40.000	35.000	0,78 %	14.9.2010
<i>Georgien</i>	4.630.841	1 744 (1989)	2.000	2.500	2.250	0,05 %	3.8.2009
<i>Island</i>	304.367	Inga uppgifter tillgängliga	0	0	0	0,00 %	3.8.2009

<i>Kosovo*</i>	2.542.711	45 745 (1991)	25.000	50.000	37.500	1,47 %	14.9.2010
<i>Liechtenstein</i>	34.498	Inga uppgifter tillgängliga	0	0	0	0,00 %	3.8.2009
<i>"F.d. jugoslaviska republiken Makedonien"</i>	2.061.315	53 879 (2002)	135.500	260.000	197.750	9,59 %	14.9.2010
<i>Moldavien</i>	4.324.450	12 280 (2004)	15.000	200.000	107.500	2,49 %	14.9.2010
<i>Monaco</i>	32.796	Inga uppgifter tillgängliga	0	0	0	0,00 %	3.8.2009
<i>Montenegro</i>	678.177	2 826 (2003)	15.000	25.000	20.000	2,95 %	14.9.2010
<i>Norge</i>	4.644.457	Inga uppgifter tillgängliga	4.500	15.700	10.100	0,22 %	3.8.2009
<i>Ryssland</i>	140.702.094	182 617 (2002)	450.000	1.200.000	825.000	0,59 %	14.9.2010
<i>San Marino</i>	29.973	Inga uppgifter tillgängliga	0	0	0	0,00 %	3.8.2009
<i>Serbien (utom Kosovo)</i>	7.334.935	108 193 (2002)	400.000	800.000	600.000	8,18 %	14.9.2010
<i>Schweiz</i>	7.581.520	Inga uppgifter tillgängliga	25.000	35.000	30.000	0,40 %	14.9.2010
<i>Turkiet</i>	71.892.807	4 656 (1945)	500.000	5.000.000	2.750.000	3,83 %	14.9.2010
<i>Ukraina</i>	45.994.287	47 917 (2001)	120.000	400.000	260.000	0,57 %	14.9.2010
Totalt för länder utanför EU					5.084.100	1,63 %	

<i>Totalt i Europa</i>					11.256.900		

* enligt UNSCR 1244/99.